

WHO Soglasje o zobnem amalgamu

SPREJELA Generalna skupščina FDI, **septembra 1997** v **Seulu** v **Južni Koreji**

Preambula

Zobni karies (zobna gniloba) je pogosta ustna bolezen in njegovo preprečevanje je v skladu z glavnim poslanstvom WHO. Kljub velikemu uspehu pri njegovem preprečevanju se še vedno pojavljajo kariesi, ki potrebujejo obnovo. V teh primerih je treba odstraniti obolelo tkivo in obnoviti zobe z ustreznimi materiali. Zobni amalgam, kombinacija živega srebra in zlitin na osnovi srebra, se pogosto uporablja kot zobni obnovitveni material. Medtem ko sedanja vrednost dokazov kaže na to, da so zobni obnovitveni materiali, vključno z zobnimi amalgami, varni in učinkoviti, so izraženi pomisleki glede zdravstvenih učinkov živega srebra v amalgamu. Po oceni velikega števila včasih nasprotujočih si dokazov iz različnih virov Svetovna zdravstvena organizacija ponuja naslednje soglasne izjave o zobnem amalgamu:

1. Uporaba zobnega amalgama

Zobni amalgam je pogosto uporabljen material za obnovo gnilih zob. Uspešno se uporablja že več kot stoletje, njegova kakovost pa se je v zadnjih letih izboljšala. Obnovitve iz amalgama so trajne in stroškovno učinkovite; vendar pa niso enake barve kot zobje. Medtem ko je veliko raziskav, namenjenih razvoju zobnih obnovitvenih materialov, trenutno ni neposrednega polnila, ki ima širok spekter uporabe, enostavno upravljanje in dobre fizikalne lastnosti zobnega amalgama. Obnovitveni materiali, ki so trenutno na voljo kot alternativa za zobni amalgam, znatno povečajo stroške zobozdravstvene oskrbe.

2. Varnost zobnega amalgama

Zobne amalgamske obnovitve se štejejo za varne, vendar lahko komponente amalgama in drugih zobnih obnovitvenih snovi v primerih nege povzročijo lokalne stranske učinke ali alergične reakcije. Majhna količina živega srebra, ki se sprošča iz amalgamskih obnov, zlasti med namestitvijo in odstranitvijo, ni pokazala kakšnih drugih škodljivih učinkov na zdravje. Zaradi zaskrbljenosti glede neželenih učinkov živega srebra lahko nekateri pacienti simptomi ali brez njih zahtevajo odstranitev amalgamskih obnov. Medtem ko je bilo več študij primerov in neformalnih poročil, ni bilo objavljenih nobenih nadzorovanih študij, ki bi kazale na sistemske škodljive učinke amalgamskih obnov. Trenutno ni znanstvenih dokazov, ki bi kazali na to, da splošni simptomi izginejo po odstranitvi amalgamskih obnovitev. Zato je treba po celovitem ustnem pregledu in ustrezni zobozdravstveni obravnavi te paciente napotiti k drugim zdravstvenim delavcem za diagnozo in zdravljenje, če simptomi še vedno obstajajo.

3. Poklicno tveganje za ustno zdravstveno osebje

Obstaja potencialno zdravstveno tveganje za ustno zdravstveno osebje zaradi izpostavljenosti živemu srebru, če delovni pogoji niso ustrezno organizirani. Uporaba ustreznih higienskih zahtev, skupaj s spremljanjem hlapov živega srebra v delovnem okolju v zobnih klinikah, bo znatno zmanjšala izpostavljenost živemu srebru.

4. Okoljska vprašanja

Živo srebro, ki se uporablja v zobozdravstvu, lahko onesnažuje okolje z odstranjevanjem odpadnih izdelkov iz zobnih klinik. Na voljo je oprema za zbiranje kovinskih odpadkov, nastalih med umestitvijo in odstranjevanjem zobnega amalgama. Na voljo je tudi ustrezna tehnologija zbiranja in recikliranja, ki zmanjša onesnaževanje živega srebra v okolju, vključno z onesnaženjem iz krematorija.

5. Javno mnenje in množični mediji

Danes obstaja znatna izmenjava informacij o zobnem amalgamu po vsem svetu. Zaradi okoljevarstvenih razlogov nekatere države omejujejo vse uporabe živega srebra, vključno z zobnim amalgamom. Vendar pa je zaradi javnega obveščanja v množičnih medijih stanje v državah, ki so sprejele omejevalne ukrepe, pogosto napačno razloženo, kar vodi do številnih poizvedb o varnosti zobnega amalgama in povpraševanju po odstranitvi amalgamskih polnitev.

Sedanja težava dokazov je, da so sodobni zobni restavratorski materiali, vključno z zobnim amalgamom, varni in učinkoviti. Vendar pa občasno pride do neželenih bioloških reakcij na materiale in jih je treba obravnavati na individualni osnovi. Svetovna zdravstvena organizacija priznava pomen nadaljnjega spremljanja varnosti in učinkovitosti vseh zobnih obnovitvenih materialov.